

Kadernota 2027 2027-2030

gemeente
Hoeksche Waard

Inhoudsopgave

1	Bestuurlijke samenvatting	3
2	Nieuwe beleidsvoorstellen	5
3	Financiën	17

1 Bestuurlijke samenvatting

Voor u ligt de Kadernota 2027, de eerste in de nieuwe raads- en collegeperiode. Met dit document leggen we de fundamenten voor de begroting 2027-2030 en bepalen we de koers voor de langere termijn.

Met het aantreden van het nieuwe kabinet waait er op veel maatschappelijke onderwerpen een andere wind vanuit Den Haag. Dit heeft ook uitwerking gehad op de inkomsten van gemeenten. Het opschuiven van het ravijnjaar naar 2028 biedt lucht op de korte termijn, maar zonder een fundamentele oplossing vanuit het Rijk worden vanaf 2028 wederom grote tekorten voor gemeenten verwacht. Daarom is blijvende scherpste op de gemeentefinancien nodig. Vorig jaar kwamen we daarom met uw raad een pakket van ombuigingsmaatregelen overeen voor de Kadernota 2026. De invoering van die maatregelen werken structureel door in de meerjarenbegroting. Door deze keuze vroeg te maken, is het dit jaar niet nodig geweest om opnieuw significante ombuigingen in deze Kadernota te verwerken. Wel zien we dat deze maatregelen op termijn niet voldoende zijn om begroting voor de komende jaren sluitend te krijgen. Om de lasten voor de inwoners van de Hoeksche Waard niet verder op te laten lopen, zetten we in om de in de begroting opgenomen taakstellingen te realiseren de komende jaren.

Naast het Rijksbeleid werken ook de politiek ontwikkelingen op lokaal niveau door in de voorliggende nota. De gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart en de wisseling van de wacht in het gemeentebestuur maken dat de voorliggende Kadernota in grote lijnen bewust beleidsneutraal is opgesteld. Dit betekent dat geen nieuw beleid wordt geïntroduceerd dat niet eerder al overeengekomen is, en dat er alleen nieuwe financiële verplichtingen aan zijn gegaan die noodzakelijk zijn voor de voortzetting van de ingeslagen weg. Het bepalen van de koers en het prioriteren van de plannen voor de aankomende jaren wordt daarmee aan het nieuwe gemeentebestuur gelaten.

Deze ontwikkelingen laten onverlet dat er in de afgelopen bestuursperiode grote stappen zijn gezet in de ontwikkeling en doorontwikkeling van onze gemeente, die we het komende jaar doortrekken. Zo komen de mogelijke locaties voor de plaatsing de 700 tijdelijke woningen in beeld en worden goede vorderingen gemaakt voor de realisatie van ca. 2500 nieuwe woningen in Stougjeswijk. Parallel aan de stappen in de woningbouwopgave wordt er met aandacht gekeken naar de mogelijkheden voor de bevordering van de doorstroming en ontsluiting van ons eiland, met name de N217, de aanstaande renovatie van Haringvlietbrug en de druk op de centrale as in Numansdorp. Nieuwe aandacht is daarnaast voor het vraagstuk rondom de knellende energielevering en netcongestie, waardoor er nieuwe relevantie ontstaat voor het werken aan een duurzaam en energieneutraal Hoeksche Waard in 2040.

Op sociaal-maatschappelijk gebied werken we het komende jaar samen met de nieuwe raad aan koersbepalende besluiten over onder meer erfgoed, cultuur en de Wmo. We gaan door op de ingeslagen weg voor het programma Levendige Dorpen. Verenigingen op het gebied van sport, cultuur en maatschappij kunnen blijven rekenen op gepaste ondersteuning. We faciliteren inwoners en ondernemers om initiatieven te realiseren die bijdragen aan het leven en welzijn op ons eiland, en tegelijkertijd blijven we oog houden voor de inwoners die het minder of moeilijker hebben.

De Kadernota 2027 is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 is gewijd aan nieuwe beleidsvoorstellen en eventuele dekkingsvoorstellen daarbij, die per programma uiteen worden gezet. Bij ieder programma wordt de informatie gestructureerd aan de hand van de volgende vragen: Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen? Welke extra middelen zijn hiervoor nodig in 2027?

In hoofdstuk 3 wordt het financiële meerjarenperspectief geschetst voor 2027-2030. Hierin zijn de effecten van de in deze kadernota opgenomen voorstellen samengevat. In dit hoofdstuk zijn tevens de financiële

grondslagen en uitgangspunten opgenomen voor het opstellen van de begroting 2027. De hierin genoemde indexpercentages zijn afkomstig van de in de meicirculaire 2026 genoemde percentages.

In de tabel hieronder treft u een samenvattend overzicht van de ontwikkeling van meerjarig begrotingsaldo inclusief de voorstellen uit deze Kadernota. De verdere uitwerking van deze cijfers wordt geduid in hoofdstuk 3 waarin het financieel perspectief (per programma) nader is uitgewerkt.

Structureel begrotingssaldo ná Kadernota 2027 (x € 1 miljoen)	2027	2028	2029	2030
Structureel begrotingssaldo ná Voorjaarsnota 2026	0,2	-4,8	-3,9	-3,9
Voorstellen Kadernota 2027	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Subtotaal voorstellen Kadernota 2027	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Structureel begrotingssaldo ná Kadernota 2027 (x € 1 miljoen)	-1,2	-6,1	-5,3	-5,3

**Jaarschijf 2030 is vooralsnog een kopie van 2029. Nadere uitwerking volgt bij begroting 2027 waarin deze jaarschijf wordt toegevoegd aan meerjarenperspectief.*

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de ontwikkelingen uit de Voorjaarsnota aangevuld met de nieuwe beleidsvoornemens uit deze Kadernota leiden tot een oplopend structureel begrotingstekort. In 2027 is sprake van een structureel begrotingstekort van -/- € 1,2 miljoen. In de jaren daarna loopt dit tekort op tot ruim -/- € 5 miljoen. Het tekort vanaf 2028 is met name het gevolg van de bezuinigingen die het rijk doorvoert op het gemeentefonds.

Bij bovenstaand financieel perspectief/bovenstaande tabel merken wij op dat de rentelasten (voortvloeiend uit extern aan te trekken financiering) behorend bij de investeringen in de Randweg Klaaswaal buiten de scope vallen van deze Kadernota. Deze Kadernota geeft een meerjarige doorkijk tot 2030, maar de rentelasten van genoemde investeringen drukken met name op de jaren ná 2030. In 2031 dient derhalve rekening te worden gehouden met een jaarlijkse extra rentelast van -/- € 0,4 mln en de jaren daarna een extra rentelast van -/- € 0,8 mln. Deze rentelasten komen ten laste van de exploitatie. Indien wij hiermee rekening houden dan stijgt het begrotingstekort ná 2030 tot ongeveer -/- € 6 miljoen.

Komende periode voeren wij een grondige analyse uit op de jaarrekeningresultaten van afgelopen jaren. Hoewel de jaarrekeningresultaten van afgelopen jaren met name veroorzaakt zijn door incidentele effecten (rijksmiddelen Oekraïne, middelen gemeentefonds, etc), willen wij onderzoeken welke structurele dekkingsmogelijkheden binnen de bestaande begroting mogelijk zijn ter reducering van het begrotingstekort danwel ter dekking van de beleidsvoorstellen in deze Kadernota. De resultaten hiervan verwerken wij in de begroting 2027.

De voorliggende Kadernota wordt in de raadsvergadering van 14 juli 2026 geagendeerd voor besluitvorming in de gemeenteraad. De raad wordt voorgesteld deze Kadernota vast te stellen inclusief de grondslagen en uitgangspunten voor het opstellen van de programmabegroting 2027.

2 Nieuwe beleidsvoorstellen

2.1 Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

Tot het programma Bestuur en ondersteuning behoren de taakvelden bestuur, burgerzaken (inclusief dienstverlening) en beheer overige gebouwen en gronden.

Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen?

De toekomstvisie HW is in september 2025 vastgesteld. In 2026 wordt er gewerkt aan de uitvoeringsagenda van deze toekomstvisie. We doen dit als gemeente niet alleen maar dit is een intensief samenwerkingstraject met inwoners, ondernemers, onderwijs en overige partijen uit het maatschappelijk middenveld. De planning is om deze uitvoeringsagenda voor het einde van 2026 vast te stellen. De daadwerkelijke uitwerking en daarmee ook het start moment voor de formele samenwerking met onze inwoners en partners zal begin 2027 plaatsvinden.

Daarnaast zijn we in 2026 gestart met een verkenning naar de instrumenten lobby en public affairs voor onze gemeente. Met dadelijk een vastgestelde uitvoeringsagenda is een lobbyagenda essentieel om de vastgestelde doelstellingen ook gerealiseerd te krijgen. Regionale samenwerking en gerichte lobby richting andere overheden zoals Provincie, Rijk en Waterschap moet een vaste werkwijze worden voor onze gemeente. Hier willen we in 2027 structureel werk van gaan maken.

Welke extra middelen zijn hiervoor nodig?

Hieronder zijn de extra benodigde investeringen en/of budgetten voor dit programma opgenomen. Daar waar sprake is van investeringen zijn in de tabel de hieraan gekoppelde kapitaallasten opgenomen.

Omschrijving voorstel (bedragen x € 1.000)	Investering 2027	2027	2028	2029	2030
Dorpsgerichte aanpak: doorontwikkeling van dorpsgericht werken		nmb	nmb	nmb	nmb
Uitvoeringsagenda toekomstvisie: Externe expertise tbv formaliseren samenwerking maatschappelijk middenveld/ organiseren bijeenkomsten (tijdelijke impuls voor 1 jaar)		-50	0	0	0
Uitvoeringsagenda Toekomstvisie: Opstarten van onderzoeken (oeververbindingen /Opstellen landschapsontwikkelplannen / oprichten grondbank) (tijdelijke impuls voor 1 jaar)		-150	0	0	0
	0	-200	0	0	0

Welke dekking stellen wij voor?

Voor de dekkingsvoorstellen bij deze Kadernota wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Financien.

2.2 Programma 1 Veiligheid

Tot het programma Veiligheid behoren de taakvelden crisisbeheersing en brandweer en openbare orde (inclusief handhaving) en veiligheid.

Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen vanaf 2027?

De wereld om ons heen verandert in hoog tempo en dat heeft directe invloed op de lokale veiligheid. Maatschappelijke spanningen nemen toe, ondermijnende criminaliteit wordt complexer en digitalisering zorgt voor nieuwe vormen van (WhatsApp)fraude en cybercrime. Daarnaast zien we een groeiende druk op de openbare orde door polarisatie en demonstraties. Ook klimaatverandering leidt vaker tot veiligheidsvraagstukken, zoals extreem weer en wateroverlast.

Op het gebied van wetgeving en beleid verandert er ook veel. Gemeenten krijgen een steeds grotere rol in de aanpak van ondermijning en in de verbinding tussen zorg en veiligheid. Tegelijkertijd groeit de opgave

rondom maatschappelijke en fysieke weerbaarheid, waarbij gemeenten samen met de veiligheidsregio verantwoordelijk zijn voor de voorbereiding op crises en langdurige ontwrichting.

In 2027 zetten we daarom nadrukkelijk in op het versterken van de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en de gemeentelijke organisatie. In lijn met het in 2026 op te stellen lokaal weerbaarheidsplan werken we aan een structurele aanpak, in lijn met regionale programma's van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Wij blijven ons inzetten op een versterkte, integrale aanpak van veiligheid. Dit betekent dat we niet alleen inzetten op sociale en digitale weerbaarheid, maar ook op fysieke weerbaarheid. We bereiden ons voor op scenario's zoals langdurige stroomuitval, extreem weer of verstoringen van de vitale infrastructuur. We benaderen deze scenario's integraal, waarbij we ons samen met partners richten op het vergroten van zelfredzaamheid van inwoners en het versterken van de gemeentelijke crisisorganisatie. Met de verdere uitwerking van het lokaal weerbaarheidsplan wordt het extra benodigde bedrag inzichtelijk. Indien het huidige budget niet toereikend is, zal eventueel een aanvullende financieringsvraag aan uw raad worden voorgelegd.

Daarnaast krijgt preventie een prominentere plek, onder andere door vroegsignalering en nauwere samenwerking met het sociaal domein. We investeren in digitale weerbaarheid van inwoners en ondernemers en versterken de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Zichtbaarheid van handhaving en op een goede crisisbeheersing.

Met deze inzet werken we aan een veilige, weerbare en leefbare Hoeksche Waard waarin inwoners zich beschermd en betrokken voelen en samen met ondernemers, gemeente en regio gezamenlijk voorbereid zijn op zowel dagelijkse vraagstukken als grootschalige crises.

De adviseur integrale veiligheid met taakaccent weerbaarheid is een noodzakelijke functionaris. Weerbaarheid wordt een steeds groter thema en zal in de toekomst alleen maar verder groeien. De functie bereidt de gemeente, inwoners, ondernemers en organisaties voor op inzet en voorbereiding op diverse crises. Het Ministerie van Veiligheid en Justitie stelt landelijk vanaf 2027 structureel 70 miljoen beschikbaar voor de weerbaarheidsopgave. Deze middelen worden beschikbaar gesteld aan de Veiligheidsregio en in goed overleg wordt een verdeling gemaakt om budget beschikbaar te stellen aan gemeenten. Op dit moment is nog niet zeker óf en hoeveel middelen vanuit de VRZHZ voor Hoeksche Waard beschikbaar komen ter dekking van deze extra formatieplaats. Indien de VRZHZ de van het Rijk ontvangen middelen niet aan gemeenten beschikbaar stelt, dan leidt tot tot een lastenverhoging bij gemeenten.

Welke extra middelen zijn hiervoor nodig?

Hieronder zijn de extra benodigde investeringen en/of budgetten voor dit programma opgenomen. Daar waar sprake is van investeringen zijn in de tabel de hieraan gekoppelde kapitaallasten opgenomen.

Omschrijving voorstel (bedragen x € 1.000)	Investering 2027	2027	2028	2029	2030
Adviseur Integrale veiligheid (1 fte)		-116	-116	-116	-116
	0	-116	-116	-116	-116

Welke dekking stellen wij voor?

Voor de dekkingsvoorstellen bij deze Kadernota wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Financien.

2.3 Programma 2 Verkeer, Vervoer en Openbare ruimte

Tot het programma Verkeer, Vervoer en Openbare ruimte behoren de taakvelden verkeer en vervoer, parkeren, recreatieve havens, economische havens en waterwegen, openbaar vervoer, wegen, openbaar groen en (openlucht) recreatie, riolering, afval en begraafplaatsen en crematoria.

Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen vanaf 2027?

Eind 2025 stelden wij het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit Hoeksche Waard vast. In 2027 gaan wij verder met de uitvoering van de daarin opgenomen maatregelen voor de korte termijn. Voor de maatregelen op de korte termijn stelde u inmiddels ook financiële middelen beschikbaar.

Net als de afgelopen jaren blijven wij actief de bereikbaarheid van de Hoeksche Waard bewaken. De grootschalige werkzaamheden op en aan het hoofdwegennet zorgen vaker voor omleidingen. Afstemming hierover is cruciaal om die bereikbaarheid te kunnen blijven garanderen. Naast de werkzaamheden op de korte termijn werken we ook al toe naar de vervanging van de Haringvlietbrug. Dit doen we met omliggende gemeenten, provincies maar ook de hulpdiensten. Dit moet uiteindelijk resulteren in concrete afspraken met Rijkswaterstaat over voldoende mitigerende maatregelen.

Hieronder de aanvullende werkzaamheden die op korte termijn uitgevoerd kunnen worden waarvoor nog geen financiële middelen beschikbaar zijn gesteld.

Het peuterbad bij de zwemwaterlocatie Oude Tol in Oud-Beijerland bevindt zich in matige tot slechte staat van onderhoud. Dit peuterbad maakt integraal onderdeel uit van de zwemwaterlocatie. De aanwijzing van de zwemlocatie is mede afhankelijk van de aanwezigheid van het peuterbad. Om dit peuterbad te kunnen behouden is een investeringskrediet benodigd, gesplitst in een deel voor het bassin en voor de technische installatie. De raad wordt gevraagd dit krediet beschikbaar te stellen voor 2026 middels een apart beslispunt bij de kadernota 2027 zodat de voorbereidende werkzaamheden zo spoedig mogelijk gestart kunnen worden en we er naar streven het nieuwe peuterbad voor 1 mei 2027 operationeel te krijgen.

Het peuterbad bij de zwemwaterlocatie Hitsertsekade in Zuid-Beijerland bevindt zich in matige tot slechte staat van onderhoud. Dit peuterbad maakt integraal onderdeel uit van de zwemwaterlocatie. De aanwijzing van de zwemlocatie is mede afhankelijk van de aanwezigheid van het peuterbad. Om dit peuterbad te kunnen behouden zijn aanvullende investeringen benodigd, gesplitst in een deel voor het bassin en voor de technische installatie. De raad wordt gevraagd dit krediet beschikbaar te stellen voor 2026 middels een apart beslispunt bij de kadernota 2027 zodat de voorbereidende werkzaamheden zo spoedig mogelijk gestart kunnen worden en we er naar streven het nieuwe peuterbad voor 1 mei 2027 operationeel te krijgen.

Het gebruik van de wegen in en rond Klaaswaal sluit niet meer aan bij de functie van het gebied en gaat ten koste van de leefbaarheid en verkeersveiligheid. Er zijn geen geschikte alternatieve routes beschikbaar. Op 12 december 2023 heeft de gemeenteraad besloten als voorkeursalternatief een te realiseren verkorte randweg 60 km/uur aan te wijzen tussen de Rijksweg, nabij de kom van Klaaswaal en de Smidsweg, nabij Westmaas. Vervolgens stelde de gemeenteraad op 18 februari 2025 het nieuwe mobiliteitsplan Hoeksche Waard vast en is de aanleg van de randweg opgenomen in het uitvoeringsprogramma van het mobiliteitsplan onder lopende projecten. Op 2 december 2025 startte het college de ruimtelijke procedure met de ter inzagelegging van het concept wijziging Omgevingsplan. Volgens planning zal het Omgevingsplan 2^e helft 2026 aan de raad worden aangeboden met het advies dit vast te stellen en hierbij moet de financiële haalbaarheid worden aangetoond. Daarom wordt dit opgenomen in de kadernota 2027 zodat een integrale afweging kan plaatsvinden door de gemeenteraad over beleid en inzet van de middelen. Op 9 december 2025 vestigde de gemeenteraad het voorkeursrecht op de benodigde gronden voor realisatie van de randweg. Als eigenaren van deze gronden hun grond te koop aanbieden moeten zij dit als eerste aan de gemeente aanbieden en moeten hiervoor financiële middelen beschikbaar zijn.

Welke extra middelen zijn hiervoor nodig?

Hieronder zijn de extra benodigde investeringen en/of budgetten voor dit programma opgenomen. Daar waar sprake is van investeringen zijn in de tabel de hieraan gekoppelde kapitaallasten opgenomen.

Omschrijving voorstel (bedragen x € 1.000)	Investering 2027	2027	2028	2029	2030
Peuterbad Oude Tol Oud-Beijerland bassin	496	-29	-29	-29	-29
Peuterbad Oude Tol Oud-Beijerland technische installatie	308	-26	-26	-26	-26
Peuterbad Hitersekade Zuid-Beijerland bassin	354	-21	-21	-21	-21
Peuterbad Hitersekade Zuid-Beijerland technische installatie	236	-20	-20	-20	-20
Verhoging investeringskrediet Randweg Klaaswaal van € 5 mln naar € 25 mln (dekking afschrijvingslasten uit dekkingsreserve)*	20.000				-50
	21.394	-96	-96	-96	-146

* Voor de afschrijvingslasten van deze investering verhogen wij de bestaande dekkingsreserve "Afschrijvingslasten" van € 5 mln naar € 25 mln. Hiervoor hevelen wij € 20 mln over vanuit de algemene reserve en storten dit in de dekkingsreserve van waaruit de toekomstige afschrijvingslasten de gedurende de looptijd worden gedekt. Het investeringskrediet wordt nu reeds verhoogd, zodat de aanbesteding kan worden opgestart. Indien eventuele bijdragen van derden / subsidies worden ontvangen, dan worden deze in mindering gebracht op het krediet. De uitgaven vinden de komende jaren, gefaseerd plaats. Hiervoor houden wij rekening met rentelasten als gevolg van externe financiering. Vanaf 2030 dient rekening te worden gehouden met een jaarlijkse rentelast (€ 0,1 mln in 2030; € 0,4 mln. in 2031; € 0,8 mln. vanaf 2032. Deze rentelasten komen ten laste van de exploitatie. De rentelasten na 2030 vallen buiten de scope van deze kadernota, maar zijn wel van invloed op het begrotingsaldo van die jaren.

Welke dekking stellen wij voor?

Voor de dekkingsvoorstellen bij deze Kadernota wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Financien.

2.4 Programma 3 Economie

Tot het programma Economie behoren de taakvelden economische ontwikkelingen, fysieke bedrijfsinfrastructuur, bedrijvenloket en bedrijfsregelingen en economische promotie.

Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen vanaf 2027?

Op basis van de Toekomstvisie en het Gebiedsplan ZH-PLG Hoeksche Waard zou een uitvoeringsprogramma worden opgesteld. Echter voor de Toekomstvisie wordt apart gewerkt aan een uitvoeringsprogramma. Over de invulling hiervan wordt binnen werkgroepen van de diverse pijlers gesproken. Uit de werkgroepen voor de pijler Uniek Landschap en de pijler Goed Boeren is het opstellen van een Landschapsontwikkelplan (LOP) aangedragen. Met een LOP kunnen we sturing geven aan (wenselijke) ontwikkelingen in het buitengebied. Het is een ontwikkelingsgerichte beleidsvisie waarin gemaakte keuzes (ook uit eerder opgesteld beleid/nog vast te stellen beleid zoals de Toekomstvisie, Omgevingsvisie, Structuurvisie Hoeksche Waard, Gebiedsplan ZH-PLG Hoeksche Waard, Landschapsbeheerplan Hoeksche Waard, Landschapsbiografie Hoeksche Waard, Basiskwaliteit Natuur Hoeksche Waard, e.a.) worden verwoord en in beeld zijn gebracht. Afhankelijk van de afbakening kunnen bepaalde keuzes al verder vertaald worden/zijn naar concrete uitvoering. Voor de uitwerking wordt per gebied bekeken wat er nu is aan karakteristiek landschap, welke opgaven er liggen voor dat gebied en waar we naartoe willen met het gebied. Hieruit volgen gebied specifieke maatregelen (wat nog te realiseren, wat te verbeteren, wat te herstellen, wat behouden/in stand houden). Het bedrag in de tabel is het ingeschatte bedrag gerelateerd aan het bedrag dat eerder was opgenomen voor opstellen van een Landbouwvisie (welke niet is uitgevoerd). Tijdens het uitzetten van de opdracht zal er meer duidelijkheid komen over het werkelijk benodigde budget.

Overige ontwikkelingen

In de periode 2025 en 2026 lopen er vanuit ondernemerscollectieven verschillende onderzoeken naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een gemeentedeekkend ondernemersfonds. De verwachte wens van de ondernemerscollectieven om daadwerkelijk te komen tot een ondernemersfonds zullen mogelijk een extra financiële vraag voor de gemeente oproepen.

Naar aanleiding van de in september 2025 door de gemeenteraad vastgestelde Strategie Werklocaties 2025-2035 gaan ondernemers, bedrijven en andere publieke en private partners vanaf 2026 aan de slag met revitalisering en ook de toekomstige opgaven op de thema's circulariteit, duurzaamheid, energietransitie, bereikbaarheid en arbeidsmarkt. Eerst worden er gezamenlijk uitvoeringsplannen voorbereid die zorgen dat de bedrijventerreinen in basis goed kunnen functioneren.

Na de evaluatie van de uitvoering detailhandel is besloten deze uitvoering voort te zetten inclusief de aanbeveling om te komen tot een meerjarig programma voor een samenwerkingsagenda tussen gemeente en ondernemers. Samen met de detailhandelsraad wordt in 2026 een samenwerkingsagenda uitgewerkt.

In 2022 heeft de raad ingestemd met de 'Nota Stimuleren Startend Ondernemerschap'. Het beoogd effect van de nota was een sterkere starterseconomie in de Hoeksche Waard door startende ondernemers te stimuleren, ze voor de Hoeksche Waard te behouden en zo bij te dragen aan een sterker ondernemersklimaat. Eind 2026 loopt het programma formeel ten einde. Op basis van een evaluatie over de gehele projectperiode zal een eventueel vervolg moeten worden vastgesteld.

Door gewijzigde marktomstandigheden zijn de kosten voor de Deltapontjes de afgelopen jaren fors gestegen. Voor 2026 en verder zijn nieuwe aanbestedingsrondes benodigd. Vooraf is duidelijk dat voor de eventuele exploitatie in de toekomst structureel meer budget nodig is, onduidelijk is nog hoeveel.

Welke extra middelen zijn hiervoor nodig?

Hieronder zijn de extra benodigde investeringen en/of budgetten voor dit programma opgenomen. Daar waar sprake is van investeringen zijn in de tabel de hieraan gekoppelde kapitaallasten opgenomen.

Omschrijving voorstel (bedragen x € 1.000)	Investering 2027	2027	2028	2029	2030
Landschapontwikkelplan (tijdelijke impuls voor 1 jaar)		-100	0	0	0
	0	-100	0	0	0

Welke dekking stellen wij voor?

Voor de dekkingsvoorstellen bij deze Kadernota wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Financien.

2.5 Programma 4 Onderwijs

Tot het programma Onderwijs behoren de taakvelden openbaar basisonderwijs, onderwijshuisvesting en onderwijsbeleid en leerlingzaken.

Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen vanaf 2027?

De landelijke ambitie is om in 2035 inclusief onderwijs te realiseren, waarbij alle kinderen dicht bij huis gelijke toegang hebben tot passend onderwijs. Dit vraagt samenwerking van onderwijsinstellingen, kinderopvang en gemeenten. Onderdeel hiervan is dat meer kinderen op het eiland naar school moeten kunnen gaan en de uitbreiding van Integrale Kindcentra. Een concreet voorbeeld hiervan is de Kleurentuin een klas binnen het Mozaïek voor kinderen die met een gerichte voorbereiding de stap naar het onderwijs kunnen maken.

Om gelijke kansen te creëren wordt in 2027 verder ingezet op het opzetten en uitbreiden van verschillende initiatieven vanuit het onderwijsachterstandenbeleid zoals de Voorleesexpress, de Bibliotheek op School en Boekstart in de Kinderopvang.

Binnen het nieuwkomersonderwijs is extra aandacht voor leerlingen die na het volgen van taalonderwijs doorstromen naar de reguliere PO en VO scholen in de Hoeksche Waard. Samen met het onderwijs en ketenpartners zetten we in op het voorzien in onderwijsplekken, aanvullende (NT2) ondersteuning en deskundigheidsbevordering.

De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt versterkt, met als doel te normaliseren en overbodige inzet van jeugdhulp te voorkomen. In 2027 stellen de partners uit onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp en gemeente Hoeksche Waard de nieuwe Lokale Educatieve Agenda vast.

De pilot BSO+ loopt aan het eind van schooljaar 2026-2027 af. Afhankelijk van de uitkomst van de eindevaluatie vindt besluitvorming plaats over voortzetting van de pilot. Vanaf augustus 2027 is aanvullend budget nodig om de extra ondersteuning door Gemiva voort te kunnen zetten.

In 2025 is het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld voor de jaren 2025-2030. In het IHP staan de investeringen voor deze periode opgenomen. De komende jaren wordt gewerkt aan de uitbreidingen voor het Actief College waaronder het Praktijkonderwijs. In 2026 vindt onderzoek plaats naar de technische staat van de "oudere" schoolgebouwen. Deze input gebruiken we om een overzicht te maken van prioritering voor onder andere vervangende nieuwbouw. Dit kan leiden tot een aanvullend beslag op financiële middelen.

Welke extra middelen zijn hiervoor nodig?

Voor dit programma worden geen aanvullende middelen bij deze Kadernota aangevraagd.

Welke dekking stellen wij voor?

Voor de dekkingsvoorstellen bij deze Kadernota wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Financien.

2.6 Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie

Tot programma Sport, Cultuur en Recreatie behoren de taakvelden sportbeleid en activering, sportaccommodaties, cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie, musea, cultureel erfgoed en media..

Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen vanaf 2027?

Voor wat betreft de verdere uitvoering van het beleidsplan Harmonisatie Buitensportaccommodaties geldt dat er voor zowel 2027 als 2028 nog extra financiële middelen nodig wat betreft de uitvoering van het harmonisatiebeleid in relatie tot nieuwe overeenkomsten in het kader van het recht van opstal (rvo).

Voor het behoud en de voortzetting van het huidige bibliotheekbeleid is het noodzakelijk om in 2027 een bedrag van € 100.000 beschikbaar te stellen. Dit betreft een voortzetting van de middelen die na de gemeentelijke fusie tijdelijk zijn toegekend ten behoeve van het beleidsherstelplan van de bibliotheekorganisatie. Deze middelen zijn gekoppeld aan de looptijd van de huidige cultuurnota, die dit jaar afloopt. Om een zorgvuldige overbrugging te realiseren tot de aanvang van het nieuwe bibliotheekbeleid vanaf 2028, is continuering van deze financiering belangrijk. Hiermee wordt geborgd dat de bibliotheek haar huidige taken en voorzieningen op peil kan houden en de uitvoering van het bestaande beleid ononderbroken kan voortzetten.

In 2027 wordt nieuw bibliotheekbeleid ontwikkeld, wat naar verwachting vanaf 2028 aan zal gaan vangen.

Overige ontwikkelingen

Sport

Er ligt voor de verdere uitvoering van het beleidsplan Harmonisatie Buitensportaccommodaties een wens om naast de gemeentelijke sporten, zoals voetbal en korfbal, mogelijk ook de niet- gemeentelijke sporten (de tennisverenigingen en FCC De Spuicrossers) een jaarlijkse onderhoudsvergoeding te verstrekken. Hiermee heffen we de ongelijke behandeling van deze twee niet- gemeentelijke sporten ten opzichte van gemeentelijke sporten op.

Dit kalenderjaar is het laatste jaar van het huidige Sport & Beweegnota. Momenteel is de nieuwe herijkte beleidsnota in voorbereiding. Deze nota gaat in op 1 januari 2027 en krijgt een looptijd van 4 jaar.

Er is nog onduidelijkheid over de voortzetting van het Sportakkoord na 2026. Wanneer hier uitsluitel over komt is nog niet bekend. Mocht deze regeling vanaf 2027 komen te vervallen dan verliezen we op jaarbasis circa € 50.000 aan middelen. Dit kan tot gevolg hebben dat bestaande en vooral nieuwe ambities op het gebied van sport sterk onder druk komen.

Kunst & Cultuur

De huidige cultuurnota loopt tot en met 2026. Momenteel zijn de voorbereidingen voor een vernieuwde cultuurnota in volle gang. In deze nieuwe nota worden het bestaande beleid en de resultaten van de afgelopen jaren geborgd, terwijl tegelijkertijd ruimte wordt gecreëerd voor nieuwe inzichten en een steviger positionering van kunst en cultuur binnen onze gemeente. De vernieuwde cultuurnota zal gelden voor de periode 2027–2030.

Welke extra middelen zijn hiervoor nodig?

Hieronder zijn de extra benodigde investeringen en/of budgetten voor dit programma opgenomen. Daar waar sprake is van investeringen zijn in de tabel de hieraan gekoppelde kapitaallasten opgenomen.

Omschrijving voorstel (bedragen x € 1.000)	Investering 2027	2027	2028	2029	2030
Harmonisatie Buitensportaccommodaties: Opstellen nieuwe Recht van Opstal overeenkomsten (tijdelijke impuls voor 2 jaar)		-40	-40	0	0
Harmonisatie Buitensportaccommodaties: Verstrekken van een jaarlijkse structurele onderhoudsbijdrage aan de Tennisverenigingen en FCC De Spuicrossers*		-190	-190	-190	-190
Continuering beleidsherstelplan bibliotheekorganisatie (tijdelijke impuls voor 1 jaar)		-100			
	0	-330	-230	-190	-190

* In het najaar van 2026 volgt een afzonderlijk raadsvoorstel.

Welke dekking stellen wij voor?

Voor de dekkingsvoorstellen bij deze Kadernota wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Financien.

2.7 Programma 6 Sociaal Domein

Tot het programma Sociaal Domein behoren de taakvelden Samenkracht en burgerparticipatie, Toegang en eerstelijnsvoorzieningen, Inkomensregelingen, WSW en beschut werk, Arbeidsparticipatie, WMO en Jeugdhulp.

Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen vanaf 2027?

Er worden op landelijk niveau verschillende nieuwe regels voorbereid of ingevoerd. Zo wordt gewerkt aan de verandering van beschermd wonen. Gemeenten worden hierbij zelf verantwoordelijk voor inwoners die deze vorm van ondersteuning nodig hebben. We zullen daarom in 2027 verder werken aan de lokale agenda beschermd thuis. Met de lokale agenda bereiden we ons voor op huisvesting en ondersteuning van inwoners die uitstromen uit beschermd wonen.

De inkomensafhankelijke bijdrage in de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) is uitgesteld tot ten minste 1 januari 2028. We bouwen voort op de transformatieagenda Wmo 2025-2030. De transformatieagenda is gericht op het beschikbaar, bereikbaar en betaalbaar houden van de Wmo. Er wordt gewerkt aan bewustwording bij inwoners en efficiëntere bedrijfsvoering.

Naast wetgeving zijn er landelijke akkoorden gesloten, zoals het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA). AZWA is een aanvulling op het Integraal zorg akkoord (IZA) en bevat afspraken die een impuls geven aan de beweging van zorg naar gezondheid. In AZWA maken we in regioverband extra afspraken om de rol van het sociaal domein en publieke gezondheid te versterken. Daarnaast borgt AZWA delen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). GALA loopt af eind 2026, sommige onderdelen worden structureel voortgezet in AZWA. Zoals welzijn op recept. De verschuiving van GALA naar AZWA heeft gevolgen voor de financiële huishouding die aan de basis ligt van activiteiten. Denk dan aan de financiering van onderdelen van de Wonen, welzijn en zorg uitvoeringsagenda. In 2026 en 2027 werken we dit verder uit.

Ook voor jeugdhulp zijn er ontwikkelingen te noemen. Enerzijds is er de Hervormingsagenda Jeugd (2023-2028), waaruit de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg voortvloeit, deze wet is ingegaan per 1 januari 2026. Deze wet bepaald dat gemeenten regionaal moeten samenwerken bij de inkoop van (hoog)specialistische jeugdzorg. De wet schrijft voor op welke wijze dit georganiseerd moet worden. In 2026 wordt onderzocht wat er voor onze regio hierop nodig en wenselijk is. Per 1 januari 2027 moet de regionale samenwerking vastgelegd en in uitvoering zijn. Het is nog onduidelijk wat de eventuele financiële gevolgen hiervan zijn.

Daarnaast loopt nu de consultatie van de Wet Reikwijdte Jeugdwet, ook deze is volgend uit de Hervormingsagenda Jeugd. De verwachting is dat deze in 2026 nog bij de Tweede Kamer zal worden ingediend. We weten nog niet wanneer de wet zal ingaan nadat hij wordt aangenomen. Hoewel deze wet de reikwijdte van de jeugdwet wil aanscherpen zijn er landelijk vanuit verschillende partijen (waaronder de VNG) zorgen of deze wet niet het tegenovergestelde teweeg zal brengen. We zullen de ontwikkelingen blijven volgen.

Verder is er het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming (2023-2026), een landelijke transformatie in de kind- en gezinsbescherming. Dit programma loopt in 2026 officieel ten einde, we zijn in afwachting van het rijk wat het vervolg hierop gaat zijn.

De landelijke vernieuwing van het tijdelijk huisverbod en het plan *Stop Femicide!* vragen om versterking van de lokale uitvoering, vroegsignalering en bescherming binnen de Hoeksche Waard. De impactmonitor van het CBS ondersteunt de gemeente hierbij met actuele data voor een gerichte aanpak van huiselijk geweld.

Knelpunten

Al een aantal jaar constateren we dat de kosten van onze grote subsidiepartners in het sociaal domein, die mensen in (loon)dienst hebben, jaarlijks harder stijgen dan de indexering die wij toepassen op onze subsidiebudgetten. Deze toenemende discrepantie wordt vooral veroorzaakt door forse CAO-stijgingen in de zorg-, cultuur- en welzijnssector, die procentueel hoger liggen dan de indexatie die de gemeente jaarlijks ontvangt via het accres uit het Gemeentefonds. Professionele subsidiepartijen hebben zich te conformeren aan deze CAO stijgingen en dit zien we dan ook direct terug in jaarlijks steeds hogere subsidieaanvragen. Met behulp van incidentele aanvullende vergoedingen, afspraken en duidelijke keuzes hebben we deze toenemende discrepantie tot nu toe deels kunnen tegengaan en is het effect op het geleverde kwaliteitsniveau dan wel het aanbod van onze partners voor onze gemeente beperkt gebleven. Willen we het bestaande aanbod en kwaliteitsniveau echter kunnen blijven garanderen en bestendigen dan vraagt dit om een structurele hersteloperatie voor de reeds ontstane discrepantie en een andere manier van indexeren van de subsidies van deze partijen voor de toekomst.

De noodzaak van deze interventies is gelegen in het feit dat juist deze organisaties een zeer belangrijke rol hebben bij het behalen van ons gemeentelijke doel van een sociaal verbonden Hoeksche Waard, zoals ook opgenomen in de visie SamenLeven. Door de reeds ontstane en mogelijk steeds verder toenemende discrepantie tussen kostenstijgingen enerzijds en verleende subsidies anderzijds komt het behalen van dat doel sterk onder druk te staan.

Voor het behoud dan wel het bestendigen van het bestaande aanbod bij onze grote subsidiepartners met mensen (in loondienst), is een structureel bedrag van circa € 500.000 noodzakelijk. Voor het kunnen ondervangen van eventuele toekomstige discrepanties door forse CAO-stijgingen, die daardoor mogelijk

het bestaande geleverde aanbod van grote subsidiepartijen aan onze gemeente in gevaar kunnen brengen, dient de Algemene Subsidie Verordening (ASV) van onze gemeente aangepast te worden. Dit om zodoende mogelijkheden te bieden om in dergelijke gevallen de subsidie te indexeren met een gelijk percentage als de CAO-stijging binnen die sector, ook al is deze groter dan het reguliere gemeentelijke indexeringspercentage. Het financiële effect van deze maatregel is op voorhand nog niet in te schatten. Dit jaar zal er een voorstel voor een aanpassing van de ASV met bovenstaande strekking richting uw raad gaan, ter besluitvorming.

Uit de Brede Spuk (GALA) wordt een aantal ontmoetingsplekken betaald ter waarde van €138.000. Omdat er nog onduidelijkheid is over voorwaarden voor besteding AZWA-middelen vanaf 2027, weten we nog niet over welke middelen we in 2027 kunnen beschikken. Hierdoor komt de dekking van dorpshuizen voor en door inwoners te vervallen. In afwachting van de nadere kaders rondom de AZWA-middelen is er dekking noodzakelijk om de dorpshuizen vanaf 2027 in stand te kunnen houden. Dit thema zal onderdeel worden van de besprekingen voor een nieuw college uitvoeringsprogramma. Mochten deze ontmoetingsplekken hier een plek krijgen moet er opnieuw gekeken worden naar dekking hiervoor.

De jeugdgezondheidszorg biedt naast de reguliere zorg ook voorzorgtrajecten. Deze zijn bedoeld voor kwetsbare zwangeren met multiproblematiek. Gedurende 2,5 jaar ondersteunt een jeugdverpleegkundige het gezin en wordt gewerkt aan zelfredzaamheid. Voorzorgtrajecten laten goede resultaten zien en voorkomt grotere problemen op de langere termijn. De afgelopen jaren zijn de aanmeldingen voor Voorzorg trajecten gestegen. Een traject kost € 8.950,- per jaar. Vanaf 2027 is budget nodig voor 8 extra trajecten.

Er wordt er meer gestuurd op huisverboden bij situaties waarbij sprake is van acute onveilige situaties bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit zorgt ook voor een stijging in het aantal afgegeven huisverboden. De verwachting is dat deze stijging ook in 2027 zal doorzetten.

Vanaf 2027 is duidelijk hoeveel capaciteit er nodig is om alle beoogde taken binnen Stichting SamenWaard (samenvoeging van jeugd- en wijkteam) te organiseren. De verwachting is dat er een grotere capaciteit benodigd is dan dat er voorheen werd ingezet. Dit komt met name door een andere manier van werken waarbij er meer zelf hulpverlening wordt geboden en minder zal worden doorverwezen. Dit zal op de langere termijn een kostenbesparend effect creëren aan die kant van de kosten (beschikte zorg), echter is hier eerst een voorinvestering op nodig om de beweging tot stand te brengen. Het is op dit moment nog lastig te kwantificeren om hoeveel investering het zou moeten gaan, de verwachting is dat dit na Q2 helder zal zijn.

Vanuit de arbeidsmarktregio Rijnmond wordt aan de gemeenten die daar onderdeel van uit maken gevraagd om meerjarig bij te dragen aan het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectiefonds (RAP) en het scholingsfonds. Dit zijn middelen om bedrijven in de hele regio te stimuleren om plannen te ontwikkelen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen of te helpen om ergens in dienst te komen. Het scholingsfonds ondersteunt de scholingskosten voor inwoners in de regio, daar waar er geen andere voorzieningen zijn. Het gaat hierbij om een tijdelijke bijdrage van € 80.000 per jaar, voor de jaren 2027 tot en met 2030.

Op het gebied van het werkveld van opvang vluchtelingen, huisvesten van statushouders en arbeidsmigranten is verdere professionalisering van het werkveld noodzakelijk. Het aanstellen van een regisseur nieuwkomers draagt bij aan het professionaliseren van het werkveld van opvang vluchtelingen, huisvesten van statushouders en arbeidsmigranten. De regisseur geeft op tactisch en strategisch niveau betekenis aan deze specifieke doelgroepen voor de gemeenschap van Hoeksche Waard, naast het voldoen aan de wettelijk taak.

Om onze ambities waar te maken en maatschappelijke belangen goed te borgen binnen de gebiedsontwikkelingen van de komende jaren, is capaciteitsuitbreiding noodzakelijk. Een nieuw aan te stellen regisseur samenleving kan hieraan invulling geven.

Welke extra middelen zijn hiervoor nodig?

Hieronder zijn de extra benodigde investeringen en/of budgetten voor dit programma opgenomen. Daar waar sprake is van investeringen zijn in de tabel de hieraan gekoppelde kapitaallasten opgenomen.

Omschrijving voorstel (bedragen x € 1.000)	Investering 2027	2027	2028	2029	2030
Voorzorg JGZ		-72	-72	-72	-72
Regisseur samenleving G&IZ (1 fte)		-130	-130	-130	-130
Regisseur nieuwkomers (0,78 fte)		-101	-101	-101	-101
Arbeidsmarktpakket / arbeidsmarktregio Rijnmond (tijdelijke impuls voor 4 jaar)		-80	-80	-80	-80
Indexering subsidies: hersteloperatie		-500	-500	-500	-500
Indexering subsidies: CAO indexeringen via ASV		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	0	-883	-883	-883	-883

Welke dekking stellen wij voor?

Voor de dekkingsvoorstellen bij deze Kadernota wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Financien.

2.8 Programma 7 Volksgezondheid en Milieu

Tot het programma Volksgezondheid en Milieu behoren de taakvelden volksgezondheid en milieubeheer (inclusief duurzame energie).

Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen vanaf 2027?

Vanaf 1 januari 2027 is het Rijk voornemens om structureel middelen voor de aanpak van onbegrepen gedrag beschikbaar te stellen. Dit kan invloed hebben op de te subsidiëren activiteiten en kan lijden tot een bijstelling van subsidies die wij daar als gemeente voor beschikbaar stellen, zoals de inzet van de Wijk-GGD'er. In de loop van 2026 verwachten we meer duidelijkheid over de inrichting van structurele financiering door het Rijk aan gemeente.

We houden rekening met extra uitgave voor de inzet van een Wijk-GGD'er met ingang van 1 januari 2027. De rijksbijdrage voor deze activiteiten gebruiken wij hiervoor als dekking. De hoogte van de rijksbijdrage is tevens kaderstellend voor de uitvoering.

Welke extra middelen zijn hiervoor nodig?

Hieronder zijn de extra benodigde investeringen en/of budgetten voor dit programma opgenomen. Daar waar sprake is van investeringen zijn in de tabel de hieraan gekoppelde kapitaallasten opgenomen.

Omschrijving voorstel (bedragen x € 1.000)	Investering 2027	2027	2028	2029	2030
Wijk GGD'er (dekking via Rijksmiddelen)		-180	-180	-180	-180
	0	-180	-180	-180	-180

Welke dekking stellen wij voor?

Voor de dekkingsvoorstellen bij deze Kadernota wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Financien.

2.9 Programma 8 Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Tot het programma Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening behoren de taakvelden ruimte en leefomgeving, grondexploitatie (anders dan bedrijventerreinen), wonen en bouwen.

Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen vanaf 2027?

In 2027 geeft de gemeente Hoeksche Waard vervolg aan het gebiedsgericht werken. Per dorp worden ontwikkelbeelden opgesteld waarin concreet is gemaakt welke plannen op welke manier worden uitgevoerd. Dit gebeurt in lijn met de Omgevingsvisie Hoeksche Waard met het doel maatschappelijke meerwaarde te creëren voor het eiland. De in 2019 vastgestelde Omgevingsvisie Hoeksche Waard is aan actualisatie toe. Dit proces start in 2026 en loopt door in (een gedeelte van) 2027.

Op 1 januari 2024 trad de Omgevingswet in werking. Het proces rondom de vergunning verlening en de kwaliteitsborging is goed ingericht. Het proces rondom het organiseren van de beleidscyclus Omgevingswet is nog in opbouw. De beleidscyclus gaat over de samenhang en afstemming tussen de verschillende instrumenten van de Omgevingswet. De komende jaren werken we aan deze instrumenten in het beleidshuis. Het opstellen van het gebiedsdekkende omgevingsplan is daarin een grote opgave. Alle regels op het gebied van de fysieke leefomgeving die voorheen waren neergelegd in bestemmingsplannen, beleidsregels en verordeningen moeten uiterlijk in 2032 zijn opgenomen in het omgevingsplan.

Op het gebied van volkshuisvesting blijft het bouwen van voldoende en geschikte woningen belangrijk, vooral in het betaalbare segment en voor ouderen. De gemeente focust op versnelling van woningbouwplannen. Voor structurele doorbraken op grotere knelpunten is samenwerking met nadere overheden en partners noodzakelijk. De gemeente zet daarnaast in op een efficiënter planproces en houdt daarbij rekening met de samenhang tussen woningbouw, mobiliteit en energievoorziening.

Het plan Woningbouw, Mobiliteit en Energie (WME) vormt het integrale antwoord op de grote ruimtelijke opgaven in de Hoeksche Waard. Binnen dit plan wordt gestuurd op de samenhang tussen woningbouw, bereikbaarheid en energievoorziening, met als doel om de groei van het aantal inwoners duurzaam en toekomstbestendig mogelijk te maken. De ambitie is om de woningvoorraad substantieel uit te breiden (circa 5.500–6.000 woningen), met nadrukkelijke aandacht voor betaalbaarheid, doelgroepen en het behouden van een vitaal voorzieningenniveau. Het WME-plan omvat circa 15 à 20 projecten die zich bevinden in verschillende fasen van voorbereiding en uitvoering. Deze projecten dragen gezamenlijk bij aan de doelstellingen van het WME-programma. Dit vraagt om gelijktijdige investeringen in mobiliteitsinfrastructuur en een robuust energiesysteem, zodat nieuwe en bestaande kernen bereikbaar, leefbaar en klimaatbestendig blijven.

Het plan legt de basis voor een meer professionele en samenhangende aanpak, waarin integraal projectmanagement (IPM) en programmasturing centraal staan. Dit betekent dat voor elk project integraal wordt gestuurd, zodat verantwoordelijkheden helder zijn belegd en er uniformiteit is in de manier van werken, besluitvorming en rapportage. Daarmee wordt gestuurd op grip, voorspelbaarheid en versnelling in de uitvoering van de projecten en gebiedsontwikkelingen. Het programma fungeert als koepel boven afzonderlijke projectplannen en zorgt voor eenduidige kaders voor sturing, beheersing en verantwoording, inclusief inzet van subsidies en financiële middelen. Door deze aanpak ontstaat een stevige basis om de ambities uit de Omgevingsvisie en Toekomstvisie daadwerkelijk te realiseren en tegelijkertijd bestuurlijk beter te kunnen prioriteren en bijsturen.

Met de nieuwe Nota Grondbeleid heeft de gemeente gekozen voor een dynamischer aanpak, afhankelijk van de situatie. Dit moet leiden tot effectievere sturing op publieke doelen, maar vraagt ook om meer kennis en duidelijke keuzes vanwege beperkte capaciteit.

Welke extra middelen zijn hiervoor nodig?

Voor dit programma worden geen aanvullende middelen bij deze Kadernota aangevraagd.

Welke dekking stellen wij voor?

Voor de dekkingsvoorstellen bij deze Kadernota wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Financien.

2.10 Algemene Dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Hieronder vallen de Algemene Dekkingsmiddelen, de overhead, de vennootschapsbelasting en de post onvoorzien.

Wat gebeurt er om ons heen, welke wettelijke taken veranderen, wat willen we nog extra afronden vanuit het collegeprogramma en wat gaan we daarom doen vanaf 2027?

Voor dit onderdeel van de begroting zijn geen specifieke ontwikkelingen van toepassing voor deze Kadernota.

Welke extra middelen zijn hiervoor nodig?

Voor dit onderdeel worden geen aanvullende middelen bij deze Kadernota aangevraagd.

Welke dekking stellen wij voor?

Voor de dekkingsvoorstellen bij deze Kadernota wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Financien.

3 Financiën

Actueel meerjarenperspectief 2027-2029

In onderstaand overzicht vindt u het actuele meerjarenperspectief 2027-2029 ná verwerking van de effecten vanuit de Voorjaarsnota 2026 (autonome ontwikkelingen bestaand beleid) én voorafgaand aan de voorstellen uit de deze Kadernota. Voor nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de Voorjaarsnota 2026 (samenvattend beeld, hoofdstuk 1.2). Het financieel meerjarenperspectief (2027-2029) vanuit de Voorjaarsnota vormt het financiële startpunt voor de voorliggende Kadernota 2027.

Structureel begrotingssaldo ná Voorjaarsnota 2026 (x € 1 miljoen)	2027	2028	2029
Structureel begrotingssaldo ná Voorjaarsnota 2026	0,2	-4,8	-3,9

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat het actuele begrotingssaldo ná verwerking van de Voorjaarsnota 2026 een beperkt structureel overschot laat zien van € 0,2 miljoen in 2027. Vanaf 2028 zien we begrotingstekorten oplopen tot ruim -/- € 4 miljoen. Dit is met name het gevolg van de bezuinigingen die het Rijk vanaf 2028 op het gemeentefonds toepast, de zogenoemde 'ravijnjaren' voor gemeenten. Dit beeld houdt hierbij rekening met volledige realisatie van de in de begroting reeds opgenomen taakstellingen (oplopend tot ruim € 5 miljoen) en is exclusief de voorstellen uit de voorliggende Kadernota.

Voorstellen Kadernota

In deze Kadernota is een aantal nieuwe beleidsvoornemens opgenomen. Deze beleidsvoornemens kunnen worden onderscheiden in voornemens die betrekking hebben op de exploitatie (budgetten) én voornemens in het kader van investeringen die wij als gemeente willen doen. Hieronder is een totaaloverzicht van alle voornemens opgenomen uit deze Kadernota.

Progr	Omschrijving voorstel (bedragen x € 1.000)	Investering 2027	2027	2028	2029	2030
0	Dorpsgerichte aanpak: doorontwikkeling van dorpsgericht werken		nnb	nnb	nnb	nnb
0	Uitvoeringsagenda toekomstvisie: Externe expertise tbv formaliseren samenwerking maatschappelijk middenveld/ organiseren bijeenkomsten (tijdelijke impuls voor 1 jaar)*		-50	0	0	0
0	Uitvoeringsagenda Toekomstvisie: Opstarten van onderzoeken (oeververbindingen /Opstellen landschapsontwikkelplannen / oprichten grondbank): tijdelijke impuls voor 1 jaar*		-150	0	0	0
1	Adviseur Integrale veiligheid (1 fte)		-116	-116	-116	-116
2	Peuterbad Oude Tol Oud-Beijerland bassin	496	-29	-29	-29	-29
2	Peuterbad Oude Tol Oud-Beijerland technische installatie	308	-26	-26	-26	-26
2	Peuterbad Hitsersekade Zuid-Beijerland bassin	354	-21	-21	-21	-21
2	Peuterbad Hitsersekade Zuid-Beijerland technische installatie	236	-20	-20	-20	-20
2	Verhoging investeringskrediet Randweg Klaaswaal van € 5 mln naar € 25 mln (dekking afschrijvingslasten uit dekkingsreserve)*	20.000				-50
3	Landschapsontwikkelplan (tijdelijke impuls voor 1 jaar)*		-100	0	0	0
5	Harmonisatie Buitensportaccommodaties:Opstellen nieuwe Recht van Opstal overeenkomsten (tijdelijke impuls voor 2 jaar)*		-40	-40	0	0
5	Continuering beleidsherstelplan bibliotheekorganisatie (tijdelijke impuls voor 1 jaar)*		-100			
5	Harmonisatie Buitensportaccommodaties: Verstrekken van een jaarlijkse structurele onderhoudsbijdrage aan de Tennisverenigingen en FCC De Spuicrossers.		-190	-190	-190	-190
6	Regisseur samenleving G&IZ (1 fte)		-130	-130	-130	-130
6	Arbeidsmarktpakket / arbeidsmarktregio Rijnmond (tijdelijke impuls voor 4 jaar)*		-80	-80	-80	-80
6	Voorzorg JGZ		-72	-72	-72	-72
6	Indexering subsidies: hersteloperatie		-500	-500	-500	-500
6	Indexering subsidies: CAO indexeringen via ASV		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
6	Regisseur nieuwkomers (0,78 fte):		-101	-101	-101	-101
7	Wijk GGD'er		-180	-180	-180	-180
Voorstellen Kadernota 2027		21.394	-1.905	-1.505	-1.465	-1.515
TBI	Dekking Tijdelijke beleidsimpulsen (TBI) uit reserve TBI (na overheveling vanuit AR)*		520	120	80	80
Voorstellen Kadernota 2027 inclusief dekking uit reserve TBI		21.394	-1.385	-1.385	-1.385	-1.435
Voorstellen Kadernota 2027 inclusief dekking reserve TBI (bedragen x € 1 miljoen)		21,4	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4

In totaliteit bedragen de voorstellen uit deze Kadernota € 1,9 miljoen in de jaarschijf 2027. De effecten voor de jaren na 2027 bedragen € 1,5 miljoen (zie regel "Voorstellen Kadernota 2027"). Verder is voor circa € 21 miljoen aan investeringen opgenomen in deze Kadernota. De opgenomen investeringen hebben met name betrekking op de Randweg Klaaswaal. Daarnaast is een aantal investeringen in peuterbaden opgenomen. De met deze investeringen samenhangende kapitaallasten zijn meegenomen in het financiële beeld.

Wij stellen voor om een aantal van deze nieuwe beleidsontwikkelingen, die van tijdelijke aard zijn, te dekken uit de reserve tijdelijke beleidsimpulsen. Het gaat hier om beleidsvoorstellen/ontwikkelingen die een 'tijdelijk' en 'eindig' karakter hebben. Hiervoor hevelen wij een bedrag over vanuit de Algemene Reserve (€ 0,8 miljoen) en storten deze middelen vervolgens in de Reserve Tijdelijke Beleidsimpulsen ter dekking van deze impulsen. Hiermee "ontlasten" wij als het ware de structurele begroting.

Indien we rekening houden met de dekking uit deze reserve (TBI), dan hebben de overige voorstellen uit deze Kadernota een nadelig effect van circa +/- € 1,4 miljoen op het structurele begrotingssaldo.

Indien wij de voorstellen uit deze Kadernota onderverdelen per programma, dan ontstaat het volgende beeld:

Voorstellen kadernota (bedragen x € 1.000)	Investering 2027	2027	2028	2029	2030
0. Bestuur en ondersteuning	0	-200	0	0	0
1. Veiligheid	0	-116	-116	-116	-116
2. Verkeer, vervoer en openbare ruimte	21.394	-96	-96	-96	-146
3. Economie	0	-100	0	0	0
4. Onderwijs	0	0	0	0	0
5. Sport, cultuur en recreatie	0	-330	-230	-190	-190
6. Sociaal domein	0	-883	-883	-883	-883
7. Volksgezondheid en milieu	0	-180	-180	-180	-180
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien	0	0	0	0	0
Totaal Voorstellen Kadernota 2027	21.394	-1.905	-1.505	-1.465	-1.515
Dekking Tijdelijke beleidsimpulsen (TBI) uit reserve TBI (na overheveling vanuit AR)		520	120	80	80
Voorstellen Kadernota 2027 inclusief dekking uit reserve TBI		-1.385	-1.385	-1.385	-1.435

Uit de tabel blijkt dat de grootste (exploitatie) effecten van de voorstellen uit deze Kadernota betrekking hebben op programma 6. Sociaal Domein (-/- € 0,9 miljoen). Op het gebied van de nieuwe investeringen zien wij uitsluitend effecten terug in programma 2 Verkeer, vervoer en openbare ruimte.

Dekkingsvoorstellen

In deze Kadernota zijn behoudens de dekking van enkele tijdelijke beleidsimpulsen vanuit de algemene reserve (via de reserve Tijdelijke Beleidsimpulsen) vooralsnog geen andere dekkingsvoorstellen opgenomen. In aanloop naar de begroting 2027 onderzoeken wij of of sprake is van structurele onderuitputting van budgetten in de bestaande begroting en in welke mate deze budgetten meerjarig naar beneden kunnen worden bijgesteld. Hierbij kijken wij nadrukkelijk binnen de bestaande begroting naar dekkingsmogelijkheden, enerzijds om hiermee een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de begrotingstekorten en anderzijds om de in de voorliggende Kadernota opgenomen voorstellen, mogelijk (deels) van dekking te kunnen voorzien. De uitkomsten van dit onderzoek verwerken wij in de Begroting 2027-2030.

Samenvattend financieel beeld

Indien wij alle hierboven genoemde onderdelen samenvatten, dan ontstaat het volgende beeld:

Structureel begrotingssaldo ná Kadernota 2027 (x € 1 miljoen)	2027	2028	2029	2030
Structureel begrotingssaldo ná Voorjaarsnota 2026	0,2	-4,8	-3,9	-3,9
Voorstellen Kadernota 2027	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Subtotaal voorstellen Kadernota 2027	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Structureel begrotingssaldo ná Kadernota 2027 (x € 1 miljoen)	-1,2	-6,1	-5,3	-5,3

**Jaarschijf 2030 is vooralsnog een kopie van 2029. Nadere uitwerking volgt bij begroting 2027 waarin deze jaarschijf wordt toegevoegd aan meerjarenperspectief.*

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de ontwikkelingen uit de Voorjaarsnota aangevuld met de nieuwe beleidsvoornemens uit deze Kadernota leiden tot een oplopend structureel begrotingstekort. In 2027 zien wij een begrotingstekort van -/- € 1,2 miljoen. In de jaren daarna loopt dit tekort op tot ruim -/- € 5 miljoen.

Bij bovenstaande financieel perspectief/bovenstaande tabel merken wij op dat de rentelasten (voortvloeiend uit extern aan te trekken financiering) behorend bij de investeringen in de Randweg Klaaswaal buiten de scope vallen van deze Kadernota. Deze Kadernota geeft een meerjarige doorkijk tot 2030, maar de rentelasten van genoemde investeringen drukken met name op de jaren ná 2030. In 2031 dient derhalve rekening te worden gehouden met een jaarlijkse extra rentelast van -/- € 0,4 mln en de jaren daarna een extra rentelast van -/- € 0,8 mln. Deze rentelasten komen ten laste van de begroting

(exploitatie) . Indien wij hiermee rekening houden dan stijgt het begrotingstekort ná 2030 tot ongeveer +/- € 6,0 miljoen.

Inzet algemene reserve gelimiteerd

De toezichthouder (provincie) staat onder voorwaarden toe om de algemene reserve in te zetten voor het dekken van structurele begrotingstekorten. Gemeenten mogen jaarlijks maximaal 10% van het vrije deel van de algemene reserve (het deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's) inzetten ter dekking van structurele lasten/tekorten. Voorwaarde hiervoor is dat de solvabiliteitsratio (de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen) groter of gelijk is aan 20% en de weerstandsratio minimaal 1,0.

Onze gemeente beschikt vooralsnog over een solide algemene reserve, waardoor wij de mogelijkheid hebben om geleidelijk terug te groeien naar een structureel begrotingsevenwicht (overschot). De provincie heeft echter nadrukkelijk aangegeven dat de inzet van algemene reserve géén structurele oplossing is. Daarnaast geldt dat wij op basis van het huidige begrotingsbeeld onze algemene reserve reeds moeten inzetten om de huidige tekorten te dekken.

Doorkijk verloop algemene reserve

In onderstaande tabel is een doorkijk opgenomen van het verloop van de algemene reserve. Hierin zijn de claims opgenomen die voortvloeien vanuit reeds genomen raadsbesluiten, aangevuld met mogelijk toekomstige claims waarmee wij in ieder geval nog rekening dienen te houden (niet limitatief).

Doorkijk verloop vrijbesteedbare algemene reserve (bedragen x € 1 miljoen)	2027	2028	2029	2030
Geprognosticeerd beginsaldo	87	61	54	49
Naar reserve kap lasten voor infrastructurele projecten: Randweg Klaaswaal	-20			
Mogelijk toekomstige 'claims':				
Naar reserve kap lasten voor infrastructurele projecten: Parallelweg Maasdam-'s Gravendeel (INDICATIEF)	-5			
Subtotaal	-25	0	0	0
Dekking tijdelijke beleidsimpuls Kadernota 2027 uit reserve TBI (overheveling vanuit AR)	-1	-0	-0	-0
Storting / onttrekking saldo Kadernota 2027 uit algemene reserve	-1	-6	-5	-5
Doorkijk verloop algemene reserve	61	54	49	44

Geprognosticeerde saldo AR 2027 is inclusief voorstel resultaatbestemming jaarrekening 2025.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat wij starten met een verwacht saldo van de algemene reserve van ongeveer € 87 miljoen (vrij besteedbare deel). In 2027 houden wij rekening met een overheveling van 20 miljoen vanuit de algemene reserve naar de dekkingsreserve afschrijvingen voor de dekking van de toekomstige afschrijvingen van de Randweg Klaaswaal. In deze Kadernota is een voorstel hiervoor opgenomen onder programma 2 Verkeer, vervoer en Openbare Ruimte.

Verder dekken wij een aantal tijdelijke beleidsimpuls uit deze Kadernota vanuit de reserve Tijdelijke Beleidsimpuls. Hiervoor hevelen wij in totaliteit € 0,8 miljoen over vanuit de algemene reserve en storten dit vervolgens in de reserve Tijdelijke Beleidsimpuls (TBI) van waaruit de lasten van deze impuls de komende jaren worden gedekt.

Verder houden wij bij de doorkijk van de algemene reserve rekening met een toekomstige claim in het kader van infrastructurele projecten, te weten de Parallelweg Maasdam- 's Gravendeel. Dit betreft nog geen formeel door de raad vastgestelde begrotingswijziging. Indien wij ook met deze mogelijk toekomstige claim rekening houden, de huidige begrotingstekorten voortvloeiend uit deze Kadernota volledig worden onttrokken uit de algemene reserve én alle beleid die in de begroting volledig zal worden uitgevoerd, dan loopt de algemene reserve terug van ongeveer € 87 miljoen tot ongeveer € 44 miljoen in 2030.

Zoals hierboven aangegeven wordt de inzet van de algemene reserve als dekking door de toezichthouder toegestaan, onder voorwaarden (jaarlijks maximaal 10% inzet; solvabiliteitsratio minimaal 20%; weerstandratio minimaal 1,0). Indien wij deze voorwaarden toepassen op het geschetste verloop van de algemene reserve, voldoen wij op grond van dit beeld in 2027 aan gestelde voorwaarden. Meerjarig voldoen wij vooralsnog niet aan de "10%-eis" als gevolg van de onttrekkingen die in 2027 plaatsvinden.

Tot slot merken wij op dat dekking vanuit de algemene reserve weliswaar wordt toegestaan, maar in financiële zin geen 'duurzame' oplossing betreft, omdat de algemene reserve uiteindelijk leeg raakt in de situatie van structurele begrotingstekorten.

Uitgangspunten en grondslagen Begroting 2027

Hieronder zijn de (financiële) uitgangspunten en grondslagen voor het opstellen van de Begroting 2027-2030 opgenomen.

Onderdeel	Uitgangspunt
Algemeen	Een programmabegroting die voldoet aan de eisen van de BBV en die structureel sluitend is in 2027 of aannemelijk is gemaakt dat het structurele evenwicht uiterlijk in 2030 wordt bereikt. Een programmabegroting die voldoet aan de eigen beleidslijnen zoals opgenomen in de financiële verordening 2025, de nota reserves en voorzieningen 2022 en de nota waardering, afschrijving vaste activa 2019.
Loonstijging	Prijsindex CPB, uit meicirculaire 2026 Gemeentefonds; Loonvoet, sector overheid 2026: 4,2% De cao voor gemeenten loopt van 1 april 2025 tot 31 maart 2027
Prijsstijging	Prijsindex CPB, uit meicirculaire 2026 Gemeentefonds; Prijs bruto binnenlands product 2026: 2,5%. De deelnemersbijdragen aan de GR-en zijn gebaseerd op de vastgestelde begrotingen van de GR-en.
Meerjarenperspectief	In 2027 worden de lonen (zie 'loonstijging') en prijzen (zie 'prijsstijging') ten opzichte van 2026 geïndexeerd. Vanaf 2028 worden de lonen en prijzen constant gehouden (geen index).
Onvoorziene uitgaven	Deze is gebaseerd op een raming van € 1,-
Omslagrente	Volgens Omslagberekening BBV, deze wordt bij het opstellen van de Programmabegroting berekend.
Rentepercentage nieuwe geldleningen	- Kortlopende geldleningen: 2,45%* - Langlopende geldleningen: 3,85% (voor 25 jaar vast)* <i>*rentepercentage dd 28-04-2026</i>
Rentetoerekening	De rente wordt via de renteomslag doorbelast aan de betreffende programma's en taakvelden.
Rentebijschrijving op reserves en voorzieningen	Vindt niet plaats (met uitzondering van voorzieningen gewaardeerd op contante waarde).
Berekening externe uren	De uitgangspunten voor het berekenen van de uurtarieven zijn de gemiddelde loonsom per team gedeeld door het aantal netto productieve uren met daarop een opslag van de overhead. Het netto aantal productieve uren is gebaseerd op de 'handreiking overheidstarieven'. Voor anterieure overeenkomsten worden de tarieven uit de landelijke plankostenscan toegepast.
Tarieven OZB en RZB	Het tarief voor 2027 passen we aan, aan de ontwikkeling van de waarden van het onroerend goed van het voorgaande jaar. Daarna passen wij het tarief aan, op basis van de prijsstijging bruto binnenlands product (zie onderdeel "Prijsstijging"). Daarnaast corrigeren wij het verschil tussen het in de begroting 2025 toegepaste prijsindex (pBBP; 2,7%) én de daadwerkelijk gerealiseerde prijsindex (pBBP: 3,2%;) conform de beleidslijn bij het raadsbesluit over de programmabegroting 2027-2030. Voor aanvullende toelichting wordt verwezen naar de Voorjaarsnota 2026 en hoofdstuk 2.10 van deze Kadernota 2027.
Tarieven overige belastingen	Dit betreft: - Haven- en kadegelden - Hondenbelasting - Lijkbezorgings rechten - Marktgelden - Omgevingsvergunningen - Overige legestarieven - Rioolheffing - Toeristenbelasting - Afvalstoffenheffing Aanpassen aan de prijsstijging bruto binnenlands product voor zover de grens van de wettelijke voorschriften (maximumtarief of meer dan 100% kostendekkend) niet structureel wordt overschreden.
Privaatrechtelijke opbrengsten/ Huuropbrengsten	Aanpassen aan de prijsstijging bruto binnenlands product, tenzij er specifieke (meerjarige) afspraken zijn gemaakt (bijvoorbeeld huurovereenkomsten).
Subsidies	Structurele subsidies aanpassen aan de prijsstijging bruto binnenlands product. Bij incidentele subsidies geen inflatiecorrectie toepassen (vaste bedragen).
Aantal inwoners	1 januari 2026: 91.445(CBS); 1 januari 2027: 92.205; 1 januari 2028: 93.491 ; 1 januari 2029: 94.728 januari 2030: 95.706
Aantal woningen	1 januari 2026: 40.331(CBS); De stijging van het aantal woningen is gebaseerd op de aantallen uit het medio april geactualiseerde Woningbouwprogramma (excl. sloop) Dit resulteert in het volgende aantal woningen: 1 januari 2027: 40.806 (+410); 1 januari 2028: 41.610 (+ 804) ; 1 januari 2029: 42.383(+ 773); januari 2030: 42.994 (+ 611)
Aantal bijstandsgerechtigden	1 januari 2027: 915; 1 januari 2028: 933; 1 januari 2029: 951; 1 januari 2030: 969

Onderdeel	Uitgangspunt
Aantal bedrijfsvestigingen	1 januari 2027: 12.817; 1 januari 2028: 13.142; 1 januari 2029: 13.511; 1 januari 2030: 13.909
Paragraaf WME	De omvang van het programma WME (zie voor toelichting programma 8) met 12 gebieds- en woningbouwontwikkelingen en de daaraan gerelateerde mobiliteits- en energieprojecten is substantieel. Dit vraagt om een financieel goede beheersing en transparantie. Door opname van een separate paragraaf WME in de gemeentebegroting en jaarrekening kan hierin worden voorzien. Conform artikel 2 lid 5 van de Financiële Verordening Hoeksche Waard 2025 stelt de raad vast over welke onderwerpen hij in extra paragrafen wil worden geïnformeerd. We stellen de raad daarom voor een separaat programmadeel WME in de begroting en jaarrekening op te nemen.
Actualisatie kostenverrekening	De kostprijs van de dienstverlening van de gemeente Hoeksche Waard wordt, conform de geldende BBV-voorschriften, samengesteld uit een directe component (loon) en een indirecte component (kosten ondersteunende onderdelen als ook faciliterende kosten. Het tarief voor 2026 is vastgesteld op ca. € 125 per uur. Voor de direct toewijsbare dienstverlening (waar een inkomst tegen over staat) zijn de begrote uren vermenigvuldigd met dit uurtarief. Dit is bijvoorbeeld van toepassing bij de grondexploitaties. Daarnaast zijn er ook veel overheidstaken waar geen directe vergoeding tegen over staat. Deze kosten zijn opgenomen op taakveld 0.4 Overhead. Tot 2026 kenmerkte de gemeente Hoeksche Waard zich als een 'beheergemeente'. Onze dienstverlening met een directe opbrengst was overzichtelijk en voorspelbaar. Met grootschalige woningbouw en projecten de komende jaren is dit niet meer het geval. Tijdelijk hebben we meer en wellicht op een andere wijze externe ondersteuning nodig voor de projecten. Daarnaast willen we ook efficiënt kunnen sturen in de op dat moment benodigde capaciteit. Ook deze mensen hebben een werkplek nodig en maken gebruik van onze facilitaire diensten. Het merendeel van de extra uren is een tijdelijke extra claim op de bemensing en heeft daarmee een tijdelijke financiële impact. De werkwijze zoals we deze tot en met 2026 hebben ingericht is vanaf 2027 niet zonder meer te gebruiken. Om te voorkomen dat de gemeente zichzelf in de projectmatige opgaven te kort doet is voor dat deel van de werkzaamheden een andere methodiek van toerekening van kosten noodzakelijk. Voor de 'lijnorganisatie' hanteren we nog wel de oude methodiek, maar vanuit de projecten zal een meer passende systematiek van kostentoerekening ontwikkeld worden. In onze anterieure overeenkomsten hanteren we de kostenverordeningen die door het Rijk zijn vastgesteld. Ook voor onze interne kostentoerekening hanteren we deze basislijn. Deze aangepaste werkwijze is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de bemensing van de projecten via de 'lijnorganisatie' verloopt en dat de teammanagers van de lijnorganisatie ook in staat worden gesteld om hun reguliere dienstverlening te continueren.